

Scholen voor de 21^e eeuw

Mw. drs. Maria Magdalena Bloemhard

Burger met 36 jaar ervaring als leerkracht, schoolleider, inspecteur van het onderwijs, doctoraal onderwijspsycholoog, en doctoraal in onderwijs economie, onderwijsrecht en onderwijs sociologie, specialiste in oosterse strategieën voor gezondheid en vitaliteit, coach in netwerkbusiness.

Ik eerbiedig het recht op een leven lang leren voor iedere wereldburger.

Ontwikkelingen en uitdagingen

Blok A :Organisatie van de school, curricula, rol van de leraar, schoolpersoneel, schoolleiding.

1. Hoe kunnen de sleutelcompetenties in een op traditionele vakken gebaseerd curriculum worden ingepast? In hoeverre moeten scholen reorganiseren om leerlingen te helpen de scala van sleutelcompetenties tijdens de les en buiten de les te verwerven? Dus: hoe kan de school zo worden gereorganiseerd dat zij alle leerlingen het hele scala aan sleutelcompetenties kan bijbrengen?

5. Als de school moet beantwoorden aan de individuele leerbehoeften van elke leerling, wat kan er gedaan worden mbt curricula, schoolorganisatie en de rol van leraar?

7. Hoe kan het schoolpersoneel getraind en geholpen worden om de problemen waarmee zij te maken krijgen, aan te pakken?

8. Hoe kunnen schoolgemeenschappen het best geleid en gemotiveerd worden om succesvol te zijn? Hoe kunnen zij in staat worden gesteld in te spelen op veranderende behoeften en eisen?

1. Sleutelcompetenties voor iedereen (jong en oud): kennis, vaardigheden en attitudes. Nodig voor zelfontplooiing, sociale integratie, actief burgerschap, inzetbaarheid.
 - Traditionele competenties: communicatie in de moedertaal, communicatie in vreemde talen, basiscompetenties op het gebied van wiskunde en exacte wetenschappen, digitale competentie;
 - Transversale competenties: leercompetentie, sociale en civieke competenties, ontwikkeling van initiatief en ondernemerschap, cultureel bewustzijn, culturele expressie.
 - Competenties behorend bij fysieke energieën in verbinding met je ziel en geest: ***Mijns inziens horen hier bij: toewijding en trouw zijn aan mezelf; wat ik bij mezelf voel: is die energie van mij of van die ander; afstemmen op waar de ander is: zelfliefde en inzicht in mezelf; ontvangen en geven zonder jezelf te verliezen, hoe divers ben ik?***

De wijze waarop de school haar leerlingen al deze competenties kan bijbrengen is door het meer aanbieden van diverse strategieën en verrijkende omgevingen en wel door een inspirerende leraar en medeleerlingen, gasten. Bijvoorbeeld: door een variatie van workshops, werkplek-leren, stages, begeleide inoefening, meditatie, bezinningsmomenten, stilte plekken, in de natuur vertoeven, tai chi en qi gong, yoga, zang, creativiteit, voet- en hoofdmassages. En minder of niet door klassikale frontaal lesgeven, training, doceren.

Bad practise voor leerlingen: Zelfstandig en langdurig werken in je eentje aan de computer zonder menselijke feedback, zonder omgevingssensitiviteit. Alleen maar luisteren naar de docent/leraar en antwoord geven op zijn vraag.

Bad practise voor leraren: Alleen maar kennisoverdracht dmv boeken, gesloten vragen stellen, angst voor verandering, angst om de klas "los te laten", eigen onwetend gedrag vertalen in machtsvertoon.

*Curricula: De staat levert een kader met internationale competenties en skills (Onderbouw dit kader: What's in it for me). Deze kunnen holistisch en altijd in onderling verband in **levensontwikkelfases** uitgebeeld worden vanuit primaire levensbehoeften (gericht op welzijn, verantwoordelijk zijn, welvoelen, lekker in je vel, liefde en geborgenheid, behoren bij de mensen, aandacht, erkenning van jezelf: voeding, slaap, rust, hygiëne, veiligheid, beweging, relatie, vrijheid) en de secundaire levensbehoeften (gericht op kennis om te kunnen leven in een sociaal network: werk, baan, studie, reizen, communicatie). Kortom: ondernemend en verantwoord leven. What's in it for me voor het kind van 0 tot 3 jaar; voor het schoolkind; de jong volwassene tot 18 jaar enz.. De tijd dat een kind deze*

skills kan oefenen voor een menswaardig en zelfstandig leven is ritmisch: vloeiende overgangen gelijk aan hun natuurlijke levensfasen.

De breuk tussen kleuterfase, school- en voortgezette fases, werken aan een beroepsleven zijn niet aaneengesloten als de levensontwikkelingsfasen. De stof staat voorop. Niet het kind is het motto in het huidige onderwijsland. Alhoewel steeds meer verwarring komt. En de noden van de kinderen zichtbaarder worden om eindelijk internationaal erkenning te krijgen. Laat die hulp niet wachten! De invulling en uitvoering is vrij aan de schoolbesturen bestaande uit ouders en grootouders, studenten, leraren, artsen, maatschappelijk werker, jeugd- en gezin psycholoog, bedrijfskundigen, ondernemers. Het gebouw en de bijbehorende verbindinglocaties, alsook de rol van de leraar en de leidinggevenden dienen deze brede opzet uit te dragen vanuit een gezamenlijke commitment: ieder mens heeft recht op een rechtvaardig en waardig leven in onze samenleving. Een school zie ik ook als een breed multi functioneel leefgemeenschap: leren van en met elkaar. Zo luidt een Tibetaanse groet: In lakesh. Dat wil zeggen: ik ben slechts een andere jij. Immers, in de ontmoeting met de ander kom je ook jezelf tegen.

Schoolpersoneel, schoolbesturen, en schoolleiding: zij dienen zich af te stemmen op waar die ander is. Vanuit een grote mate van zelfkennis en blijvend werkend aan een bewustzijns groei. Opleidingen voor deze specialisten moeten een hoogwaardige kwaliteit in zich hebben. Regelmatig dienen onderwijsspecialisten zich te moeten scholen in workshops om hun certificaat telkens weer te verdienen. Want het kind, de burger moet duurzaam vertrouwen kunnen hebben in deze groep vakmensen. Zij zijn immers naast ouders en opvoeders de overdragers van een menselijke cultuur van waarden en normen, de voorbeelden van een toekomstige generatie. Om zo'n baan/functie te hebben en behouden moet je zuiver van geest zijn, in balans met geest, ziel en lijf! Iedere leraar, bestuurder, opvoeder stelt zichzelf in dienst van de toekomst van het kind, zonder egoïstische bijbedoelingen. Dus: onvoorwaardelijk er zijn voor die ander.

Geef het kind de aandacht waar het om vraagt. Onze kinderen zijn de dupe van onze eigen pijnen en onverwerkte levenstrauma's. Volwassenen, dus ook leraren en docenten hebben een gevoel van tijdsgebrek. Naar kinderen wordt amper echt geluisterd. Luisteren zonder oordeel en zonder invulling! Alleen door een zuivere attitude van de professional en het zuiver uitdragen van er onvoorwaardelijk zijn voor jou als leerling/kind, zullen kinderen graag blijvend naar school gaan. Kinderen zijn niet de daders van het gevoel van onmacht en moedeloosheid, die de hedendaagse leraar vaak uit straalt. Kinderen moeten niet slachtoffers worden van de onzuivere motieven van volwassenen. In feite schreeuwen leraren om aandacht! Dus ook zij dienen volop waardig gerespecteerd, geholpen en ondersteund te worden vanuit hun hulpvraag en maatschappelijke opdracht.

Blok B: een leven lang leren

Hoe kan de school (jonge, maar ook oude) mensen toerusten met de competenties en motivatie voor een leven lang leren?

Door de strategie: demonstrate- practise/coach- feedback gebaseerd op : Confident-Competent

Demonstrate: de volwassene laat aan de jonge mensen en andere volwassenen diverse manieren zien om naar de (natuurlijke en culturele) werkelijkheden te kijken buiten en binnen de les. Geef ze beelden van bijvoorbeeld de relatie tussen bejaarden onderling, een oud mens en een kind, een hond en een kind, tussen wolven onderling, in een armoedige wijk enz. Breng ze naar die lerende omgevingen en oefen met ze in het dagelijks leven hoe je al doende leert. Focus de leerlingen op de essentie van het proces: wat gebeurt er in de relaties? En wat ligt achter het gebeurde wat je waarnam? Laat ze educatieve films, documentaires, debatten zien en horen en mogelijk ook meebelevan.

Practise: Laat leerlingen ook veel oefenen met de diverse situaties en geef ze Feedback met de vraag: wat doet het met je. Hoe ga je om in de diverse situaties? Nu, straks, later? Geef als school de ruimte voor interactieve feedback tussen de volwassene en de jonge mens en vooral ook tussen de jonge mensen onderling. Geef jong volwassenen (vanaf 11 en 12 jaar) periodes van verplichte stages mee in verschillende sociale netwerken (stervenshuis, bejaardenhuis, creche, gevangenis, boerderij enz.). Laat kinderen tijdelijk ruilen met een ander gezin in een andere leefomgeving. Ook in een ander land. Laat volwassen verplicht vrijwilligen in diverse netwerk omgevingen, sociale settings in en buiten hun eigen land. Leer ze omgaan door de comfortzone te vergroten over hun eigen horizon heen. In alle fasen van het leven!

Blok c (vraag 3): Hoe kan de school een duurzame economische groei op lange termijn in Europa helpen ondersteunen

Ondernemend leven is netwerken voor het leven in brede zin. Confusion in je leven, in je bestaanswerkelijkheid, in je baan, in je studie, in je onderneming is daarbij dodelijk. Om niet in het huis van verwarring te komen/ te blijven zal je moeten werken aan competenties. Deze competenties verkrijg je door skills te oefenen en oefenen in een veilige omgeving. Voor die veiligheid moet ook de staat er zorg voor uitdragen. Door jezelf competent (Competent) te voelen, voel je je ook vertrouwd (confident) en daardoor onafhankelijk (independent). Je creëert je eigen onderneming vanuit het gevoel dat je succesvol bent. En volgens mij kan alleen op die basis iedereen mee/ samenwerken aan een duurzame economische groei. Daarvoor heb je dus ook succesvolle en competente coaches nodig! Hier ligt weer een rol voor de school als maatschappelijke onderneming! Immers, als kinderen goed begeleid worden in hun schoolloopbaan zullen ze meer vertrouwen krijgen in hun leraar en in hun school. Dit vertrouwen in zichzelf met hulp van de ervaren kan leiden tot frequent schoolbezoek en dus minder uitval en verzuim. Uitvallende kinderen, schoolverlaters, zelfmoord onder jongeren en jeugdprostitutie zijn noodkreten!!

Maar de huidige regering en onderwijsinstellingen slagen er niet in deze noden op te lossen. De afstand is daar te groot voor. Ook leerlingen voelen die afstand tussen school en hun behoeften.